

Қандасқа
қияннат
емес не бул?

6-бет



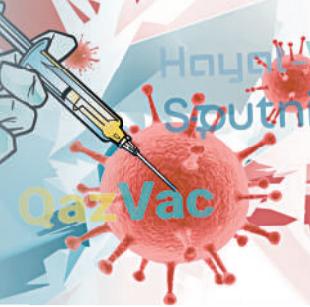
Үш аудысымды
мектеп
мәселесі өзекті

7-бет



Екпе
салдыру екпін
алмай түр

8-бет



EGEMEN QAZAQSTAN

№93 (30072) 20 МАМЫР, БЕЙСЕНБИ 2021 ЖЫЛ

Жүз жылдық жылнама

www.egemen.kz E-mail: info@egemen.kz

FACEBOOK.COM/EGEMENKZ

TWITTER.COM/EGEMENKZ

Өңірді дамыту жоспарын жаңартуды тапсырды



Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Токаев Түркістан облысының әкімі Өмірзак Шокеевті қабылдады, деп хабарлады Президенттің баспасөз қызметі.

Казақстан Президентіне Түркістан облысының әлеуметтік-экономикалық дамуы, халықтың әл-ауқатын жақсартуға көтүстіктердің әсерінен қарастырылған. Оның ішінде өзінің әлеуметтік-экономикалық дамуын жаңартуды тапсырды.

Биыл Түркістан облысының құрылғанына 3 жыл толады. Мемлекет басшысы осы аралықта атқарылған жұмыстар мен өнімдегі өзгерістер туралы айтылды.

Омірзак Шокеев облыстың ішкі жалпы ойнайғанда 41 пайызға есекін, инвестиция 2,4 ессе артқанын, құрылғы саласында ірі жобалар іске асқанын, ауыл шаруашылығы, шағын және орта бизнес бойынша оңкорсеткіш бергенін атап етті.

Облыс әкімі Түркістан қаласында көлға алынған жұмыстар жөнінде болек баяндады. Қалада 250-ден астам жоба жүзеге асырылған. Түркістанға 445 милиард теңге инвестиция тартылған. Сонымен катар Өмірзак Шокеев алдағы уақытта атқарылатын жобалар туралы да мәлімет берді.

Мемлекет басшысы Үкіметпен бірлесіп Түркістан облысын дамытудың 2018-2024 жылдарға арналған кешенді жоспарын қайта жаңартуды тапсырды.

Қарулы Күштер – ел қауіпсіздігінің маңызды кепілі



Қазақстан Республикасының Тұнғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың төрағалығымен Қауіпсіздік Кеңесінің отырысы өтті, деп хабарлады Елбасының баспасөз қызметі.

Отырыста 2030 жылға дейнінгі Қарулы Күштерді, басқа да әскер мен күштік құрылымдарды қоры және дамыту тұжырымдамасының жобасы қаралды, сондай-ақ шекараға қауіпсіздікін салтамасызын шешу мәселелері талқыланды.

Жиынды ашқан Қауіпсіздік Кеңесінің Төрағасы жаһандық корона-вирус пандемиясы мен оның әлеуметтік-экономикалық салдарынан туындаған күрделі сұртық ахуалаға тоқталды. Осылан орай Елбасы вакциналау жұмысының маңыздылығын атап етті. Сонымен катар Үкімет халықтың әлеуметтік мәселелерін шешіп, экономикалық есім қарқынын сақтауы қажет екенин айтты.

Нұрсұлтан Назарбаев қазіргі заманға саі әскер құруда және Қарулы Күштердің құрылымын жетілдіруде жаңа тәсілдер езірлеу қажеттігіне тоқталды.

– Біз барлық көршілерімізден берік дәстүрлік байланысы, жетекші дер жавалармен сенімді серіктестік орнатылған. Сонымен бірге қуатты армия ел қауіпсіздігінің маңыздылығын атап етті.

Елбасы бүтінде асимметриялық және гибридті көтеріледе тоғтарыс беруге дайындықтың, жаңа технологияларды енгізуін және әскері процестердің басаруды автоматтандырудың маңыздылығын атап етті.

– Біздің Қарулы Күштер егемендігіміз бел ауамтық тұтастығымызды, ұлттық мұдделеріміздің қорғауға қабілетті болуы тиіс. Мұның бәрі армияның таяу онъындағы дамыту жоспарларынан жаңа тәсілдер езірлеу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Қауіпсіздік Кеңесінің Төрағасы

шекараға қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселесін шешу Шекара қызметтінің жұмысын және шекараны қорғау әдістерін жетілдірумен катар, экономикалық, ақпараттық, когамдық және әскери қауіпсіздік бағыттарына байланысты жүйелі шарапаларды қажет ететінін айтты.

Шекараны барлық қауіп-көтеріден қорғауда қамтамасыз ету керек. Шекара қызметті мен Қарулы Күштерді қоры өзара үйлесімді әрі бірынгай стандарт бойынша жүргізілуі тиіс. Сонымен бірге шекаралық қауіпсіздік мәселесін кешенді, жүйелі турде қарастырган жөн, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Сонымен катар слайд ауамтық-көңілтікте дамыту басымдықтары шекаралық қауіпсіздікі қамтамасыз ету міндеттерінен сыйкес көлпі көркөтілігінде жүргізу керек. Шекара қызметті мен Қарулы Күштердің қоры өзара үйлесімді әрі бірынгай стандарт бойынша жүргізілуі тиіс. Сонымен бірге шекаралық қауіпсіздік мәселесін кешенді, жүйелі турде қарастырган жөн, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Сонымен катар слайд ауамтық-көңілтікте дамыту басымдықтары шекаралық қауіпсіздікі қамтамасыз ету міндеттерінен сыйкес көлпі көркөтілігінде жүргізу керек. Шекара қызметті мен Қарулы Күштердің қоры өзара үйлесімді әрі бірынгай стандарт бойынша жүргізілуі тиіс. Сонымен бірге шекаралық қауіпсіздік мәселесін кешенді, жүйелі турде қарастырган жөн, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

Тәжікстанға ресми сапармен барды



Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Токаев Тәжікстан Президенті Эмомали Рахмонның шакыруы бойынша екі құндік ресми сапармен Душанбеге келді. Бұл туралы Қазақстан Президентінің баспасөз қызметінде өзінің Facebook парагасында жазды.

«Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Токаев Тәжікстан Президенті Эмомали Рахмонның шакыруы бойынша екі құндік ресми сапармен Душанбеге келді. Бұл – Қазақстан Президентінің шетелге биылдырылған жағдайы.

Казақстан Президентінің шетелге биылдырылған жағдайында Тәжікстан Президенті Эмомали Рахмон шығын және кеңейтілген форматта көліссөздер жүргізеді деп жоспарланаған. Көліссөздер көрткіндесінде бойынша біркетар

екіжақты құжатқа көйілмақ. Сондай-ақ Мемлекеттің басшылары БАҚ өкілдері үшін баспасөз мәслихатын отқізді.

Бұдан болек, сапар бағдарламасына сәйкес Қасым-Жомарт Токаев Исымді Сомонидің

ескерткішінде гүл шоғын қою рәсімінде қатысады және Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли төрағасымен және Тәжікстанның Премьер-Министрімен кездеседі», дедінген Б.Уәлидің хабарламасында.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Қарулы Күштер егемендігіміз бел ауамтық тұтастығымызды, ұлттық мұдделеріміздің қорғауға қабілетті болуы тиіс. Мұның бәрі армияның таяу онъындағы дамыту жоспарларынан жаңа тәсілдер езірлеу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы саналығының ғылыми жолына ариап, отандық экономика теориясы салынып дамытуға комітеттің үлесінде көзқарасынан жаңа тәсілдердің әсерінен әзірлеу көнілтігінде жүргізу керек, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Отырыс барысында Қорғаныс министрі Н.Ермекбаев пен Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметтінің директоры Д.Ділмановтың баяндамалары туындалды.

«Аманжол Қошанұлы сан

Еуразиялық банк

2020 жылдың ағымдық қызметтөн түсінек пайдаланы екі есеге арттырды

«Еуразиялық банк» АҚ-ның 2020 жылдың шоғырланырылган пайдаласы Ресейдегі еншілес банкті сатудан түсінек 2,1 милиард теңге болатын біржолы шынында ескері отырып, 4,5 милиард теңгеден 6,8 милиард теңгеге дейін ости. Шоғырланырылган активтер 13%-ға 1,2 триллион теңгеге дейін ости. Капитал 10%-ға 109 милиард теңгеге дейін ости.

Банк халықаралық аудит кезінде растилған жаһаның көрсеткіштіктерінде алған пайдаласы алдыңғы жылғы ұқсас көрсеткіштік салыстырылғанда екі ессе ости.

«2020 жылдың кәржы корытындылары бүкіл әлем үшін күтпеген соққы болған пандемия жағдайында банктің бизнес моделінің тұрқакты болғанын дәлелдейді. Акционерлер атынан айналас және бізге бағалы сенімі үшін клиенттерімізге, сондай-ақ үздік нәтиже көрсеткен командаға алғыс айтқын келеді. Осы бір киын жылды команданы нығайтуға және технологиялық

«Еуразиялық банк» АҚ
PR-қызметі

кайта жарактандыруға салынған инвестициялар бізге болашакқа сеніммен қарастыру мүмкіндік береді!», – деді банктің директорлар кеңесінің теграсы Александар Машкевич.

«Еуразиялық банк» АҚ тобына банктен баска «Еуразиялық жоба-1» ЖШС және «Еуразиялық жоба-2» ЖШС еншілес көсіпорындары кіреді. «Еуразиялық банк» АҚ еншілес банкін сату жөніндегі мәміле (Мәскеу к.) 2020 жылдың 29 желтоқсанында іске асрылды. «Еуразиялық кәржы компаниясы» АҚ банктің бас компаниясы болып табылады және банк акцияларының 100%-на ие.

КЕКЕЙКЕСТИ

Зейнетакы жинағы

Жеке компанияларға беру тәуекелі қашалықты?

Азаматтардың зейнетакы жинағы Бірыңғай жинақтаушы зейнетакы корында тұrsa да немесе жеке компанияларға берілсе де басқарыла береді. Сөйтіп жыл сайын қараждат корнарында табылған пайда есебінен көбейіп, еселеніп отырады. 2021 жылдың 1 сауіріндегі жағдай болыниша басқаруда болған зейнетакы активтерінің жалалы қолемі 12 603,7 млрд теңгеден асқан. Ал жеке компанияларға 1,7 млрд теңге шамасында кәржы беріліпті.

Абай АЙМАҒАМБЕТ,
«Egemen Qazaqstan»

Ақпанның соңынан бастап салымшылардан зейнетакы активтерінің жеткілік шегінен асатын болігін аудару туралы етініштер түс бастағаны белгілі. Осынан байланысты алғашқы аударымдар 15 наурыздан басталды. Қазіргі кезде инвестициялық портфельді басқарумен үш банк белсенді айналысада. Сонын ішінде Jusan Invest АҚ сенімгерлік басқаруындағы зейнетакы активтері 663,97 млн теңгениң құраган. Оларға Үлттых банктің наурыз айындағы табысынан жақынырақ. Ал егер BCC Invest табыстылығы осы деңгейде (0,29 пайыз) кала бересе, онда бір жылдағы нәтижесі небәрі 3,5 пайыз болады. Бұл Үлттых банк табысынан алдека мен тәмен, – деді сарапшы.

«Райффайзенбанк» активтердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ CROWE Kazakhstan компаниясынан инвесторлардың шығыны аз, салық салыну деңгейінде оларға Тим Беннетт.

Биржалық ноталар инвесторларға түрлі нарықтың негізгі көрсеткіштердің кірістілігіне



табыстың мөлшері 1,21 млн теңге, табыстылық 0,23 пайызы күрады. Мәселең, Jusan Invest табыстылығы 0,89 пайыз деңгейінде калса және ері қарайды 12 ай бойы сакталса онда киын пайыздар формуласы есебінен жылдық табыстылық 11,22 пайыз деңгейінде болады. Бұл Үлттых банктің наурыз айындағы табысынан жақынырақ. Ал егер BCC Invest табыстылығы осы деңгейде (0,29 пайыз) кала бересе, онда бір жылдағы нәтижесі небәрі 3,5 пайыз болады. Бұл Үлттых банк табысынан алдека мен тәмен, – деді сарапшы.

«Експерт» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестициялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек. Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның өзгеруі салдарынан есептеген инвестиациялық кіріс мөлшері 6,18 млн теңгеге жеткен. Jusan Invest зейнетакы активтерінің табыстылығын 0,89 пайыз деп есептеген.

Алғашқы статистика 1 сауірде жағдайындағы табыстылығы 85,3 пайыздың деңгейінде. Сондай-ақ тәуекел бойынша 85,08 пайызы үлттых валютада жақталғанын да айта кету керек.

«АӘРС» АҚ-ның жаһаның көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз ететін банк-депозитарий ретінде, сондай-ақ үздік нәтижесінде, сондай-ақ шетел валюталары бағамдарының күбылмалылығы және кәржы құралдарының нарықтық құнның



ЖАНАЙҚАЙ

Қандастың қиянат емес пе бұл?



Колаж жасаган Амангельдин КИВС, «EQ»

Біздің ата-бабамыз ғасырлар бойы Тәуелібай елін жайлапады. Қазақтар мыңыртын мал осірген Қызылкүмнің ығында сол жердің қазыныңдан болып, Әйтке бидіңде сүйегі жатыр. Бұл жерлерде біз ес білтелі ешкандағы өзбек бейті де болған емес. Кенес Одағы құрамында болған Өзбекстанды мекендеген қазақтар өзбек ағайындардан ешкандағы шетқақпай көрген жок. Олар өз бауырымыздай болғанын айтпасақ, сөздін атасы оледі. Науан облысының Тамды, Үшқұдық, Кенимек, Нұрата аудандарын және Зарапашан қаласын жайлапады қазақтың қаймасы бұзылған жок. Осы елді мекендегіндегі барлығында да қазақ мектептері болды. Облыс оргалығы Науан қаласындағы педагогика институтында қазақ тілі кафедрасы бүтінге дейін білім беріп келеді.

Жылды мінезді халықпаз гой, бәрібір атажұрттың аңсаң бердік. Ұлттық наимыстын бойдағынап, өз үйріне тартаптының Қазақстан тәуелсіздік алғаннан кейін атажұртқа кош басын бұрган жастарымың көрсетті. Қазақтың «Картайған түйе ботасының соңынан ереді» дегенін рас екен. Сонымен, кіндік қаласының тамған, бүкіл балалық, жастық шактарымыз еткен, қызын истиеген Өзбекстандағы Тәуелібай елімен коштасып, Қостанай облысындағы Рудный қаласына езімнің отбасынмен (3 адам) және үлкен ұлым – Мақсат өзінің отбасынмен (4 адам) бірге 2014 жылы 5 мамырда келіп, кіңіншілікте.

Атажұртқа келген сон, сергелденге түсемін деген ой аste болған жок. Елбасының сындарлық саясатын алыс-жакын шет слердердегі қазақтардың атамекенге оралуына мұмкіндік жасау үшін кабылданған бағдарлама Өзбекстандағы қазақтардың қошінде де дем берген еді. Біздің атажұртқа кошілімізге құбылтық негіз болған Қазақстанның «Халықтың коші-коны тұралы» заңы болатын. Кошіл-кону айтуға оңай болғанымен, бір слден екінші елге коныс аудару үшін материалдық қаражат талаға етілетіні белгілі. Сол үшін коші-коны заңнамасына сәйкес, Қазақстан Укіметі тарапшынан өнірлік қоныстану квотасына енгендеге және олардың отбасы мүшелеріне тұрктың тұрғылықты жеріне жету және мүлкін тасымалдау шығындарын отеуді қамтитын қаражаттарын төлеу және қандастардың отбасы

мүшелеріне бір жолғы жәрдемаки төлеу тиіс-ті. Бірақ бұл женілдіктеге тұрктың тұруға кошіп келген қазақтар қандастардың мәртебесін алғаннан кейін қол жеткізгін көрсетілген еді. Аталған заңға сайн сол кездері уақытша тіркеуде бір ай, тұрктың тіркеуге екі ай уақыт көтөтін бекітілген. Ал ықтырхаттың күнделігінде 45 кун белгіленген, осы мерзімдерден соң ықтырхаттың алғаннан соң қандастардың мәртебесі берілетін еді.

Әктиярхат және қандастардың мәртебесін алғаннан соң, біз Қостанай облысын Құмыспен қамтуды үйлестіру және өлеуметтік бағдарламалар басқарма-сындағы Коші-коны боліміне бірнеше мәрте жүгініп, қандастарға заңда көрсетілген женілдіктегі төлеуін етіндік. Бірақ жергілікті атқару органдары өлеуметтік жәрдемакалар үшін алға көркінен белгілі болып, оны мерзімдерден соң ықтырхаттың алғаннан соң қандастардың мәртебесі берілетін еді.

Атажұртқа келген сон, сергелденге түсемін деген ой аste болған жок. Елбасының сындарлық саясатын алыс-жакын шет слердердегі қазақтардың атамекенге оралуына мұмкіндік жасау үшін кабылданған бағдарлама Өзбекстандағы қазақтардың қошінде де дем берген еді. Біздің атажұртқа кошілімізге құбылтық негіз болған Қазақстан Укіметі тарапшынан өнірлік қоныстану квотасына енгендеге және олардың отбасы мүшелеріне тұрктың тұрғылықты жеріне жету және мүлкін тасымалдау шығындарын отеуді қамтитын қаражаттарын төлеу және қандастардың отбасы

Қазақстан Республикасы азаматтығын қабылдауға қажетті құжаттарды тапсырып. Азаматтық алған сон, Қостанай облысы Құмыспен қамтуды үйлестіру және өлеуметтік бағдарламалар басқармасынан қоші-коны болімінің мамандары «енди бізден квота сұрманыздар, себебі сіздер Қазақстан азаматы болдыңыздар, заң бойынша сіздерге енді ешкандағы женілдіктер көрсетілмейді», деп мәлімдеді.

Атажұртқа келе сала осындан көрегарлық пен қындыққа тап болдық. Қандастар үшін заңды түрде бекітілген женілдіктен құралакан қалып, бір тиында ала алмадық. Бұл – бір.

Тарихи Отанымда мен жеке өз басыма қатысты тағы бір сынақ күтіп түр екен. Мен бұрын КСРО Ішкі істер министрлігі және Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде 25 жылдан аса қызмет етіп, сол елдің ариналық заңнамаларына сойкес еңбек сінірген жылдарым болынша 2000 жылы зейнеткерлікке шығып, Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігі тәғайындалған зейнетакының шығып, атажұртқа кошының аударғандарының шығындарының ешкандағы кедерін төледі. Оған 24.12.1993 жылы Ашхабад қаласында Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына мүше 11 елдің Президенттері кол жиган «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысуши мемлекеттердің ішкі істер органдары қызметкерлерін зейнетакымен қамтамасыз ету және мемлекеттік сактандыру тәртібі турында Келісім» құбылтық негіз болып саналды.

Ал 2011 жылдан бастап, бұрынғы Ішкі істер министрі Серік Баймаганбетов жогарыда көрсетілген халықаралық Келісім шарттарын бұрмалап, «ҚР ПМ 22.10.2010 жылты №123-1434 қызметтік пайдалану үшін» деген құпиялық белгімен заңыз нұсқауға қол койып, сол арқылы Қазақстан Ішкі істер министрлігі тарихи Отанына оралған бұрынғы Ішкі істер қызметкерлерін зейнетакымен қамтамасыз ету және мемлекеттік сактандыру тәртібі турында Келісім» құбылтық негіз болып саналды.

Заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Кай мемлекетте болса да ішкі істер органдарының қызметкерлеріне қоғамдық тәртіпі сактау, қылымысты болдырумай жөн олардың алдын алу жүктелетін белгілі. Осы саладан зейнетакыларында шығып, бүгінгі күн атамекене қоныс аударып, сол еңбегімнің зейнетін коре алмай отырганым жаңыма батады. Атажұрттың құттықоныс етеміз, қазақтың қарасын көбайтеміз дегенде заңды тәғайындалған зейнетакынан айырылып, екінші жүргенімді жасырмаймын. Өлеуметтік құқығымдың коргаймын деп бармаган жерім, баспаған тауым қалмады.

Атажұртқа оралып, зейнеткерліктің бейнегін көшіп жүрген мен жалғыз есептің қарасынан, Қазақстанның шалғайында менің күйімді кешкен жандар бар. Біздің жағдайымыздары естіп-біліп, ата-мекенге оралуға тауекшелік жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

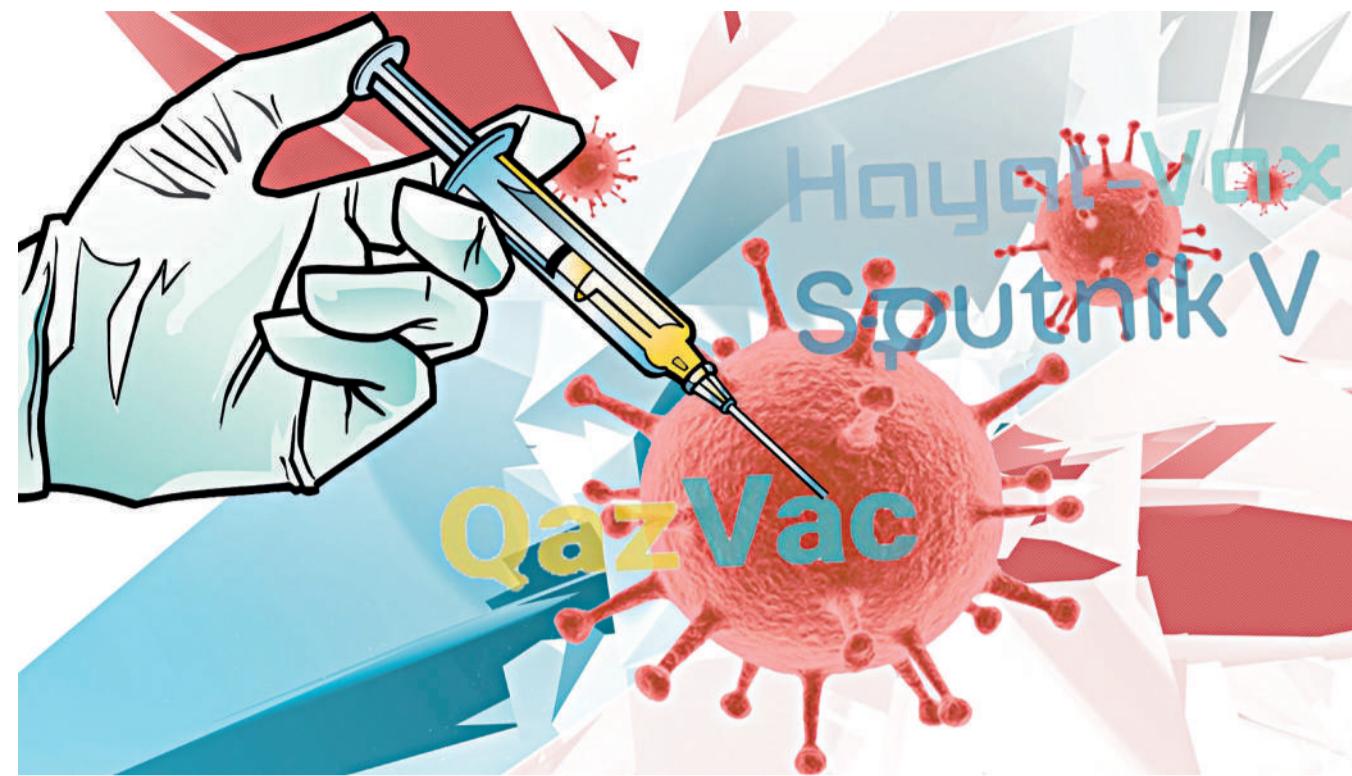
Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!

Ата және қандастардың зейнетакыма кол жеткізу масында мен Өзбекстан Республикасы Ішкі істер министрлігінде жүгіндім. Бірақ ол елдің заңнамаларының сойкес, Өзбекстан Республикасының аумағында тұркты туруға рұқсаты бар немесе шетел азаматтың қытаяғырхат болған жағдайда зейнетакы толенетін жөнінде жауап алдым. Соңда заңды тәғайындалған зейнетакыма кол жеткізу үшін Өзбекстанға кайта көшіп кетуім керек пе?!



Екпе салдыру екпін алмай түр



– 1 783 адам, ал індегін көз жұмығаны нақтыланбағаны – 2 946 адам, – деді А.Финият.

Вакцинаға деген халықтың құдігін күштеттің бірден-бір жайт – вакцина алған адамдардың коронавируспен ауырып калуы. Әған катысты Денсаулық сактау министрлігі Санитарлық-эпидемиологиялық бақылау комитетінің төрагасы Айжан Есмагамбетова түсінкітеме берді.

– Біз вакциналаудың бірінші компонентінен кейін де, екіншісінен кейін де сыркіттап жағдайларына міндетті түрде мониторинг жүргізім. Жалпы, еліміз бойынша бірінші компоненттен кейін аурудын 541 жағдай тіркелді. Екінші компоненттен кейін 104 жағдай болды. Әдете, бұл адамдардың барлығы инкубация кезеңінде, яғни 14 күннің ішінде ауырган. Бұдан адамдардың вакцина салдырымай тұрып ауру жүктырғаны көрінеді, – деді А.Есмагамбетова.

Көзінде жасалған Зерттеу СМАГИЛ, «Е

QazVac

»

«Е

Соньмен көзінде жасалған Зерттеу СМАГИЛ, «Е

«

ЖАЗЫЛҒАН ЖАЙДЫҢ ЖАЛҒАСЫ

Тоңған қалаға оңған инвестор керек



— Бір қызығы — құжаттарында семейліктер үшін электр қуаты қымбаттайтын деген ақпарат көрсетілген. Шикізат жеткізушілермен де келісім болған жок. Тізе берсе, Семейді жылу және электрмен жабдықтау жағдайын талдайтын маркетинг болімі, енбекасы толеу коры туралы мәліметтер де көрсетілген. Сол уақытта бізге үлтткы қауіпсіздік органдарынан ескерту хаттары келді, — деді Е.Салімов. — Элеуестігі инвесторға катысты дефолт фактілері, сондай-ак сұрагы көп қаржылық схемалар көлтірілді. Сонымен катар біз, серкест ретінде көрсетілген ресейлік компанияларға сұрау салдық. Алайда олар бейхабар екенін жеткізді. Сөзім дөлелді болсын: «Сибнергомаш БКЗ» ЖШС «Unit Energy Investment» ЖШС-мен келісімшарттық міндеттемелері жок екенін хабарлады. «Орал түрбина заводы» да «Unit Energy Investment» ЖШС-мен жасалған келісімшарт жок екенін жеткізді. Ең бастысы — қаланың 140 гектар жерін 49 жылға жалға алуды көздеді. Заңнамаға сәйкес, мұндай табиғи грант қала екімдігімен келісім бойынша берілуге мүмкін. Бірақ мұндай инвесторға жерді қалай беруге болады? — деп мәселенің мен-жайын түсіндірді экс-әкім.

Дауылды іске катысты сот отырыстары болды. Экономикалық мәселе бойынша сот процестерінде үзакқа созылды. 2019 жылдың актапарында Астана соты «Unit Energy Investment» ЖШС-мен инвестициялық келісімшартты жарамсыз деп тану туралы шешім шыгарды. Ал Жогарғы соттың апелляциялық сатысы үкімді өзгеріссіз калдырылды. 2019 жылдың мамырында Жогарғы соттың мамандандырылған сот алқасы шешімді өзгеріссіз калдыру туралы шешім шыгарды. Ақыры, 2019 жылдың 30 мамырында Жогарғы соттың комиссиясы екі дауға нұкте қойған. Айта кетсек, Астана сотының үкімді өзгеріссіз калдырылды, апелляциялық шағымдар қанағаттандырылмады.

Сол жылдың қарықтегінде инвестор мен Инвестициялар жөннідегі комитет Жогарғы соттың азаттық істер жөннідегі болімін істі кайта қарауарлын сұрап, етінші білдірген. Бірақ Жогарғы сот «Unit Energy Investment» инвестициялық келісімшартты жарамсыз деп таныған.

Бір жағынан рас, инвестордан құжатына қарамастан тапсырыс беріп, артынша құрылышы сапасызыз, мерзімінде аяқталмай жатса не пайдада!?

Облыстық энергеттика жөн түрлін үй-коммуналдық шаруашылық бастығы Алмат Ақышовтың айтуынша, Семейде заманауи жылу электр станасы бой көтереді. Тек құрылыш процесі ашының әрі мердігер сенімді болуы керек. Биылды жылды маусымына дайындық кезінде улken жұмыс көлемі қарастырылған. Атап айтқанда, колда бар қуаттылықты арттыру максатында «Габбасов», «103-103А», «Орталық», «35 квартал» казандықтарын жондеу жұмыстары бағытталған. Сонымен катар, жылу жөлілерин қалпында көлтіріп, гравийлардың сыншатар отқызу жоспарлануда. Тендер откізілді, мердігерлер анықталды. Қыркүйекке дейін «Орталық», «103-103А», «Габбасов», «35-квартал» казандықтары жонделіп, «Орталық» және «103-103А» казандықтары арасындағы көлп жасалады.

Тұрғындар үшін маңыздысы инвесторлардың дауыс емес, ауын мен бауы көп болып кеткен жылу мәселеінін он шешімі. Түйін түбебейлі шешіле коймаган Семейдің жылу мәселеінін әлбетте «Егемен Qazaqstan» газетінің назарында болады.

СЕМЕЙ

Семейдің жылу жүйесіндегі мәселе БАҚ беттерінде бір емес, бірнеше рет көтерілген. Аз айтылып, аз жазылып жүрген жок. Десе де, қыс келе салысымен, тұрғындар жылудың мәрдымсыздығына жиі шағымданады. Құрмеу киын бұл мәселені шешу үшін ЖЭО-ның құрылышын қолға алатын инвесторлар іздестіріліп те жатыр.

Мерей ҚАЙНАРУЛЫ,
«Егемен Qazaqstan»

Тұрғындардан үздіксіз түсін шағымдарға байланысты биыл жұмыс комиссиясы да құрылған. Олар қалаға шағын қазандықтардың ескірғенін, күрделі жөндеуді қажет еттіндей анықтады. Алайда лекерлеу, жондеу мәселені түбебейлі өзгертийді.

Айтқандай, қаланы жылумен қамтамасыз ету үшін Үкімет деңгейінде Семейде жылу-электр станасын салу туралы шешім қабылданған болғанды. Олар қалаға шағын қазандықтардың ескірғенін, күрделі жөндеуді қажет еттіндей анықтады. Алайда лекерлеу, жондеу мәселені түбебейлі өзгертийді.

«Unit Energy Investment» оқілі Олжас Есенгарин бір ай бұрынғы мәлімдемесіндегі компанияның республикалық инвестиция комитеттің келісімшарты болғанын айтқандай. Алайда облыс басшылығы құрылышы үшін жер телімін бермегендегі екен. Сол үшін де құрылыш жұмыстарынан кіріс алмаған көрінеді. Оның үстінде әкімдік инвестормен келісімді бұзу туралы сот ісіне жүгінген. Ақыры аяғы соттың шешімінде келісімшарт бұзылды. Бұл жерде О.Есенгариннің пікірінше, жемқорлық фактісі орын алған болуы мүмкін дескен.

«Unit Energy Investment» оқілі Олжас Есенгарин бір ай бұрынғы мәлімдемесіндегі компанияның республикалық инвестиация комитеттің келісімшарты болғанын айтқандай. Алайда облыс басшылығы құрылышы үшін жер телімін бермегендегі екен. Сол үшін де құрылыш жұмыстарынан кіріс алмаған көрінеді. Оның үстінде әкімдік инвестормен келісімді бұзу туралы сот ісіне жүгінген. Ақыры аяғы соттың шешімінде келісімшарт бұзылды. Бұл жерде О.Есенгариннің пікірінше, жемқорлық фактісі орын алған болуы мүмкін дескен.

Сияқты. Яғнан сол кезде әкімдік кедері қелтірмесе, Семейде жылу мәселеі болмас еди.

Күрмеу киын мәселе. Пікірлер әртүрлі. Біз де анық-қанығына көз жеткізіп көрмек болдық.

Әлбетте, тәжірибелі инвестор алдымен бизнес-жоспарын құрады. Құжатта жобаның іске асырылуы туралы барлық ақпарат пен үзақ мерзімге арналған кешенді жоспары көрсетіледі. Семей қаласының бұрынғы әкім Ермак Салімов (бүтінде облыс әкімін тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы жөннідегі көнешсіш) түсіндірғендегей, «Unit Energy Investment» ЖШС үсіншегін бизнес-жоспарында құрылышка қажет техникалық және компанияның қаржылық жағдайы туралы да тоłyқ ақпарат болмаган. Ал инвестиациялық жобалардың бизнес жоспарларынан қойылатын талаптар Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 30 қарашадағы №1133 бүрйындағы қосымшага сәйкес накты көрсетілген екен.

— Толық инвестиациялық шығындарды, қаржылардың көздерін есептей отырын, жобаның қаржылық моделін көрсететін қаржылық болімнің жок болуының өзі мұндай инвестиациялық келісімшарттың жағдайы туралы да толық ақпарат болмаган. Ал инвестиациялық жобалардың бизнес жоспарларынан қойылатын талаптар Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 30 қарашадағы №1133 бүрйындағы қосымшага сәйкес накты көрсетілген екен.

— Толық инвестиациялық шығындарды, қаржылардың көздерін есептей отырын, жобаның қаржылық моделін көрсететін қаржылық болімнің жок болуының өзі мұндай инвестиациялық келісімшарттың жағдайы туралы да толық ақпарат болмаган. Ал инвестиациялық жобалардың бизнес жоспарларынан қойылатын талаптар Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 30 қарашадағы №1133 бүрйындағы қосымшага сәйкес накты көрсетілген екен.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган ортага есерін, табыстылығы мен өзін өзі ақтау кезеңдерін бағалау сияқты маңызды болып көрсетілген.

Сондай-ақ Ермак Салімовтың айтуынша, құжатта Семейдің жылу энергиясына жақеттілігі, әлеуметтік-экономикалық, қоршаган

Жол картасының жемісі – өнір дамуының өрісі

Былтырғы «Жұмыспен қамтудың жол картасы-2020» бағдарламасы Жетісу өнірі үшін табысты аяқталды деуге толық негіз бар. Өйткені осы бағдарлама аясында 977 жоба сәтті жүзеге асқан екен. Ал нәтижеге қол жеткізу үшін бюджеттен 109,2 млрд теңге қаражат бөлінген болатын.

 Қалмаханбет МҰҚАМЕТҚАЛИ,
«Egemen Qazaqstan»

Бұл қаржыға жаңадан жұмыс орындары ашылып, жол жөндөліп, құрылсынарығы да қаркынды дами бастады. Мәселең, облыста өткен жылы жаңадан ашылған жұмыс орындарының 1,8 мыңды түрақты еңбек нарығына косылған үлес болды. Оның ішінде халықты жұмыспен қамту орталықтары арқылы 10,5 мың адам жұмыспен қамтылған көрінеді.

– Былтыр пандемия басталған кезде ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың пәрменімен жүзеге асқан «Жұмыспен қамтудың жол картасы» бағдарламасы өнір экономикасына зор қолдау болды. Осы бағдарлама шеңберінде республикалық бюджеттен облысқа бір реттен 105,6 млрд теңге бөлінді. Соның нәтижесінде өнірде 20,9 мың жұмыс орнын құратын 1046 жобаны іске асыру жоспарланған болатын. Соның ішінде 451 жоба немесе 43 пайызы әлеуметтік инфрақұрылымдарды жақсартуға, 237 жоба түрғын үй-коммуналдық шаруашылығы мен абаттандыру мәселелерін шешуге бағытталған. Барлығы 975 жоба аяқталды. 19,5 мың жұмыс орны құрылды. «Жұмыспен қамту жол картасының» жобалары бойынша жұмысқа орналасқандардың орташа жалақысы 88,2 мың теңгені құрады, – дейді «Жұмыспен қамтудың жол картасы» бағдарламасының Жетісудағы нәтижесі туралы аймақ басшысы Амандақ Баталов.

Ал биыл «Жұмыспен қамтудың жол картасы» бағдарламасы шенберінде 34,7 млрд теңге қарастырылып отыр. Осы 34,7 млрд теңге каржының 32,7 млрд теңгесі 21 инфрақұрылымдық жобаны іске ассыруға және 2 млрд теңге қаражат сұраныс берушілер үшін микрокредит беруге арналады деп жоспарланған. Дереккө жүргінсек, қабылданған 21 жобаның ішінде 30,8 млрд теңге қаржы білім беру саласы бойынша 20 нысанның құрылышын жүргізуға және 1,9 млрд теңге каржы түрғын үй-коммуналдық шаруашылық нысандарының құрылыштарын жүргізуға бағытталады. Сондай-ақ жобаларды іске ассыру кезеңі мен нысандар пайдалануға берілгеннен кейін 3 мыңға жуық адам

жұмыспен қамтылса, оның ішінде 190 жергілікті тұрғын үшін тұрақты жұмыс орны пайда болмақ.

Аймақта бұл жұмыс басталып та-
кетті. Қазір 7 жоба бойынша құрылыш-
монтаждау жұмыстары жүріп жа-
тыр. Оның қатарында Еңбекшіказак
ауданының Есік қаласында, Жамбыл
ауданының Ұзынағаш ауылында, Іле
ауданына қарасты Көккайнар, Меж-
дуреченск және Боралдай ауылдарын-
да, Қарасай ауданындағы Қаскелен
қаласында әрқайсысы 1500 орындық
мектеп пен Іле ауданының Ынтымақ ауы-
лында 1200 орындық мектеп құрылышы
бар. Сонымен қатар биыл жалпы саны ша-
мамен 1 600 окушы орнына лайықталған
12 блокты-модульді мектеп ғимараттары
түргизилады екен. Мұнан бөлек жоспарға
Алакөл ауданының «Жалын» балалар
лагерін қалпына келтіру жұмысы да
кірген. Бұйыrsa, биыл Алакөл жағасында
орналасқан демалыс орны заманауды
үлгіде жаңа келбетке ие болып, данқты
«Артек» лагерінен кем болмайтындей
балалар орталығына айналуы тиіс. Ақши
ауылындағы бұл балалар демалыс орнын
қайта жаңғырту жұмыстарын жүргізуге
1,6 млрд теңге қаржы жұмсалмақ.

Айтпақшы, осы «Жұмыспен қамтудың жол картасы» бағдарламасының шарапаты облыстағы мектептерге молынан тиіп тұр. Былтыр жол картасы шеңберінде өнірде 352 мектептің санитарлық желісін жөндеуден өткізілген болатын. Бүгінде облыстағы 760 білім нысанының арасында 743 мектеп жылы да қолайлы әжетханамен қамтылған. Ал тағы 17 мектептегі әжетхана мәселесі күрделі жөндеу мен қосымша құрылышы аяқталғанда және биоәжетханалар орнату арқылы шешілдеді. Негізінен, аймақ бойынша мектеп әжетханаларының ағымдағы жөндеу жұмыстарына 16,8 млн теңге қаржы бөлінген. Жалпы, Алматы облысындағы әлеуметтік саланың мәселелерін шешуге бюджет шығыстарының 55 пайыздан астамы бағытталып отырганы белгілі. Сонын нәтижесінде үш ауысымды мектептердің мәселесін шешу мақсатында соңғы 5 жылда өнірде 27 мың орындық 49 мектеп салынған. Былтыр тағы 7 мектеп іске қосылды, биыл да 18 мектеп салынады.

Сондай-ақ жол картасы аясында бөлінген қаржы ауылдардың ауыз су



мәселеңін шешуге де оң ықпал етіп отыр. Қазір облыста бұл бағыттағы жұмыс карқынды. Мәселен, Еңбекшікәзақ ауданында «Жұмыспен қамтудың жол картасы-2021» бағдарламасы бойынша топтық су құбырын салу жұмыстары қызып тұр. Яғни биыл құрылсызы басталып, келер жылы толық аяқталатын. Есік топтық су таратқышы іске қосылса аудан тұрғындары үшін жол картасының жемісі сол болмақ. Өйткені Есіктоптық су таратқышын іске қосу жалпы саны 105,2 мың тұрғыны бар 9 елді мекенді сапалы ауыз сумен үздіксіз қамтамасыз етуге мүмкіндік береді екен.

Әлеуметтік маңызы бар бұл жоба «Жұмыспен қамтудың жол картасы» бағдарламасы шеңберінде жүзеге асырылуда. Жобаның жалпы құны 4,4 млрд теңге тұрады екен. Таратқыш торап іске қосылғаннан кейін 9 елді мекенге, атап айтқанда, Есік қаласына, Бөлек, Әймен Қызылжар, Карасай, Қайназар, Қектөбе Рахат, Өрікті ауылдарына сапалы ауысу үздіксіз берілмек. Қазір жоба бойынша тәуелгіне 30 936 текшे метр қуатка ие сүзгі стансасының, көлемі 1400 текшес метрлік 2 резервуардың, ұзындығы 40,2 шақырым су таратқыштың күрілісь жүріп жатыр.

– 2020 жылы облыста «Жұмыспен қамтудың жол картасы» аясында

Талдықорған қаласында 200 орындық жұқпапалы аурулар ауруханасы, 7 дәрігерлік амбулатория және 34 мектеп салынып, 4 ауруханага күрделі жөндеу жұмыстары жасалды. 220 елді мекенде 487,7 шакырым жол жөнделді, 60 ауылдың ауыз су саласы жақсартылды. Биыл жергілікті бюджет есебінен 58 жобаның аяқталуы жоспарланған, – дейді тағы да тақырыпқа орай облыс әкімі Амандақ Баталов.

«Жұмыспен қамтудың жол картасы» бағдарламасы аясында жүзеге асқан жобалардың тағы бір қомақты үлесін өнірдегі ішкі жолдардың сапасының жақсаруынан да байқауға болады. Мысалы, былтыр жол картасы шеңберінде 18,8 млрд теңге қаржы жұмсалып, облыс бойынша 487,7 шақырым жолға жөндеу жұмыстары жүргізіліпті. Мұнан бөлек, «Ауыл – ел бесігі» бағдарламасы бойынша да 3,2 млрд теңге қаржыға 97,2 шақырым жол жөнделген. Нәтижесінде, өнірдегі 240 елді мекеннің ауылшылік жолдарының сапасын жақсартуға мүмкіндік туды. Ал биыл облыстағы сапасы жақсы және қанағаттанарлық жолдардың үлесі 89 пайызға жетеді деген болжам бар. Жалпы, 2025 жылға қарай бұл көрсеткіш 95 пайызды қурауы тиіс.

Жол демекші, аумақты дамыту бағдарламасына сәйкес алдағы 5 жылға автомобиль жолдары желісін дамытудың

облыстық жоспары әзірленген болатын. Соған сәйкес 2025 жылға дейін 1700 шақырымға жуық жол толықтай жөнделмелек. Оған 150 млрд теңге бағытталып отыр. Соның ішінде Үлкен Алматы айналма автокөлік жолына шығатын алты жол салынады екен. Мұнан бөлек жогарғы Қаскелен тас жолы мен Талғар трактін бірінші санатқа жеткізіп, қайта жаңарту көзделген. Сол сияқты ұзындығы 170 шақырым Сарыөзек-Көктал жолына да қайта жаңарту жүргізіледі. Ал 2023 жылға қарай «Қапшағай-Күрті» және «Күрті-Бурылбайтал» жолдарының 233 шақырымын қайта жаңарту аяқталады. Бұғандегі Балқаш көлінің жағалауына баратын ұзындығы 140 шақырым жол қайта жаңартылып жатыр. Қолсай көліне жеткізетін жол күрылышы аяқталған. Ал Қайынды көліне жеткізетін 12 шақырым жолды жөндеу жұмыстары биыл басталады. Сондай-ақ «Алтын-Емел» ұлттық паркіне дейінгі жолды қайта жаңартуга жобалық-сметалық құжаттама әзірлеңуде.

Ток етерін айтқанда, Жетісу өңірінде «Жұмыспен қамтудың жол картасы-2021» бағдарламасы аясында жүзеге асатын жобалардың жемісін жұрт көретін күн жақын.

Алматы облысы

Тәуелсіздік тартуы: **Тарихы бай тәрбие мен білім**

«Тәуелсіздік – тәнірдің біздің ұрпакқа берген үлкен бақыты, халқымыздың мәнгілік құндылығы. Біз үтінге дейінгі барлық жетістіктерімізге тәуелсіздіктің арқасында қол жеткіздік», дейді Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев азаттық жолында жүріп откен жеңісіміз туралы. Яғни еліміздің дербес мемлекет ретінде жеткен жетістіктерінің ар жағында әр салада қызмет етіп жатқан азаматтарымыздың ерен еңбегі тұр.

Биыл Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік алғанына – 30 жыл. Еліміздің өз алдына дербес мемлекет болып, өзге жүртпен терезесі тен қарым-қатынас жасап, өзінің төл мәдениеті мен салт-дәстүрін, ұлт батырларын барынша еркін ұлықтайтын егemen күнді ата-бабаларымыз үзак жыл бойы аңсағаны тарихтан мәлім. Олар жүріп өткен әр күнге байыппен қарасақ, егемен ел болу жолында халқымыздың мықты перзенттерінің көбі аянбай еңбек еткенін, талай тер төгіп жан бергенін ұғымыз. Сол үшін де тәуелсіздік ұғымы біз үшін өте қымбат, аса қадірлі. Осы тұста Қазақстанның білім саласы да қарқынды дамып, сан алуан мектептер, колледждер мен халықаралық оку орындарының ашылғанын айтуымыз керек.

Елбасы өзі бас болып қолға алған «Болашақ» бағдарламасы бойынша шетелде білім алып келген жастар қазір еліміздің әр саласында еңбек етіп жүр. Білім саласын дамытуға үлес қосып жүрген жастар да аз емес. Эрине, бұл бағытта өнірлердегі жоғары білім беретін оқу орындарының алатын орны маңызды. Осы білім мен тәрбие көшінің алдыңғы қатарында И.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті де барын мактандырумен айтамыз. Осы жылдар ішінде университет 50 мынға жуық маманғана емес, шетелге де танысты. Оқу орнында И.Жансүгіровтің әдеби-мемориалды мұражайы ашылып, мұрағат коры жинақталды. 1994 жылдан бастап институт И.Жансүгіров атындағы Талдықорған университеті болып атала бастады. 1996-1998 жылдары білім ордасы шетелдік жоғары оқу орындарымен байланыс орнатып, шетелдік мамандармен тәжірибе алмасуды қолға алды. 1998-2001 жылдар аралығында университеттің материалдық базасы нығайды. Мемлекеттік стандарт негізінде оқу жоспарлары жасалып, 17 жаңа мамандық



“ 1994 ЖЫЛДАН БАСТАП ИНСТИТУТ І.ЖАНСУГРОВ АТЫНДАҒЫ ТАЛДЫҚОРҒАН УНИВЕРСИТЕТІ БОЛЫП АТАЛА БАСТАДЫ. 1996-1998 ЖЫЛДАРЫ БІЛІМ ОРДАСЫШЕТЕЛДІК ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫМЕН БАЙЛАНЫС ОРНАТАЫП, ШЕТЕЛДІК МАМАНДАРМЕН ТӘЖКИРИБЕ АЛМАСУДЫ ҚОЛҒА АЛДЫ. 1998-2001 ЖЫЛДАР АРАЛЫҒЫНДА УНИВЕРСИТЕТТІҢ МАТЕРИАЛДЫҚ БАЗАСЫ НЫГАЙДЫ.

ашылды. Мамандандырылған тестілеу орталығы құрылды. 1999 жылы білім ордасы мемлекеттік статусқа ие болып, І.Жансүгіров атындағы Жетісү мемлекеттік университеті болып атала бастады. Бірқатар мамандық бойынша аспирантура ашылды. 2001-2008 жылдар аралығында университет ұжымы оку үрдісін жетілдірді. Белсенді оқыту әдістері мен жана технологияларды пайдалануға, жалпы адамзаттық құндылықты және үлттық ой-саналы

дәріптейтін педагогика, психологияғы ғылымындағы жетістіктердің қолдануға, рейтингтік-тестік білім бағалау жүйесін енгізуға күш салды. Оқыту әдістерін жаңартып, жаңа технологияға ден койған бұл жылдары Жетісің университетінің жұмысы жаңа

бір белеске көтерілді.
2008-2016 жылдары І.Жансүгіров атындағы Жетісү мемлекеттік университеті Қазақстандағы оқу орындарының арасынан ең бірінші болып педагогикалық

A photograph showing two women seated at a wooden desk in what appears to be a classroom or study room. The woman on the left is wearing a blue patterned top and has long dark hair. The woman on the right is wearing a black t-shirt and glasses, and has short dark hair. They are both looking down at papers or workbooks on the desk. In the background, there's a whiteboard and a clock on the wall.

ситеттер ассоциациясының, ал 2012 жылы Еуразиялық университеттер ассоциациясының жеке ассоциациялық толық мүшесі атанса, 2015 жылы БҰҰ университеттерінің «Академиялық ықпал» құрамының мушелігіне өтті. Осы кезеңде университеттің шетелдік оқу орындарымен халықаралық байланысы күшейді. Ал 2016-2017 оқу жылында әскери кафедра ашылды.

Енбек нарығында үлкен сұранысқа ие, бәсекеге қабілетті білікті де білімді, кәсіби мамандарды даярлау жолында көп еңбектеніп, білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеуден өткіздік. Көpsалалы университеттердің үлттық

Корыта айтқанда, қоғамның дамуы ондағы әр саланың жана заман талабына уақтылы ілесуіне байланысты. Жаңа заман талабына сай жоғары оқу орындары жаңа заман талабына ілесу үшін жаңа мамандарды дайындауды колға алуда. Біз де бұл үрдістен қалмай еліміздің тәуелсіздігін нығайту жолында өзі ісімізді мінсіз атқаруға бар күшімізді саламыз. Оған оқу орнының базасы мен оқытушы құрамының әлеуеті жетеді деп сенемін.

Куат БАЙМЫРЗАЕВ,
Жетісү университетінің
басқарма төрағасы-ректор,
география ғылымдарының
докторы, профессор



ӨНЕГЕ



**Әділдік іздеген ақын:
Аманда Горман
АҚШ-тың келешек
президенті ме?**

Көпшілікке шыгармашылығы ақылы танылып, кейінгі гүмбырын саяси қайраткерлікке ұластирылған әйгілі адамдар аз емес. Қос тізгінді катар ұстап, ақындығын да (жазушылығында), қайраткерлігін де бірк деңгейден түсірмей откөндер бар. Өмірінің сонына дейін мансабынан бір елі ажырамаган әйгілі ақын Гетеңін өмірі де – бұған жарқын мысал. Біздің тарихта да мұндай мысалға өзек боларлық азаматтар көп-ак. Осыншама, көп созғандығы айтпағымыз Аманда жайында еді. Осы қүнге дейін Америкадағы елеусіз көп жас ақынның бірі ғана болған, бірақ президент Джо Байденің ұлықтау рәсімінен соң атағы алты күрлікты көзін жүре берген 23 жастағы Аманда жайында.

Абай АЙМАҒАМБЕТ,
«Egemen Qazaqstan»

Аманда – ақын қызы. Кішкентайынан олән-жырга күмар болыпты. Бес-алты жасынан бастап қолына қалам алған. Баскаладан айырмашылығы, бәлкім артықшылығы – ел тағдиды, мемлекет келешегі жас жүркестік көбірек толғандырыпты. Алғашқы жыр жинағы The One for Whom Food Is Not Enough деген атаумен жарық көрген. Іле-шала Change Sings иллюстрациялық кітабын шыгарған. Әрине, мұның бәрі Аманданың ақындық жолының ерістейіне алғышарт болғаны түсінікті. Ал Джо Байденің ұлықтау рәсімінде катысып, The Hill We Climb (Біз бағындыратын белес) олеңін оның шыгармашылық кана емес, азаматтық, саяси гұмырдағы трамплині болды. Осы жүлдөздіздеген сәттөн кейін Мишель Обамага (Барак Обаманың жұбайы) берген сұхбатында инаугурацияға түндер бойы айна алдында тапкылай отырып дайындалғанын, үлкен толқуды бастап откөргенін айтты.

Атағын шартараңқа жайған The Hill We Climb (Біз бағындыратын белес) олеңін 6 қантар күні, президент сайлаудыңа жөніліс тапқан Дональд Трамп жақтастырыңын Капитолий гимаратына шабуылы кезінде жазған. Адуынды, рухты жырда елді ешкіммен белгілеу үшін оны құртып жіберуге дайын күштер жайында айтылады. Оnda ақын Америка көзір бастап кешіп жаткан тағдырылардың барынша дәл беруге барын салған. Осы кезден бастап Құрама Штаттардың жана тарихы басталды, енді тек келешекке қаруымыз көрек деп ой тастанды.

Осы олең күллі халық алдында оқылған соң-ак Аманда Горманың Твиттердегі жазылушылар саны 100 мыңдан 1 млн адамға, ал Инстаграмдағы оқырмандарды 206 мыңдан 2 млн адамға көбейіп шыға келген.

«Позия мен тіл өзгеріс үшін болған қозғалыстардың нак ортастынан жіңі табылады. Бұл поэзия – нәсілдік тенденциялық туралы айтудың өзіндең түрлі түрлерде жеткілік айтады. Аманда Горманың поэзия жолы осынан алты жылдың барын басталған. Халық енді ғана оған назарын аударды деуге болатын сияқты. Ал Аманданың жогарыдағы сөздерінен оның өз поэзиясы арқылы елдің тағдыры мен келешегін жырлауда, насліштілік деңгеймен күреске, әр азаматтын тен құқылы, еркін пікірлі болып қалыптастыру жолындағы майданға кірісінін анықтайтын көйледі. Аманда Горманнан жаңа дәүірі басталып кеткен сәкілді. Бәлкім, бұл адамзат тарихында жаңа бетбұрыстың бастауы шыгар. Кім біледі... Өйткені өлеңмен, өнермен шындық, әділдік түрлінде лайықты ұрпак екенін айтады. Әрине, сол ұлы шерудің көш басында өзі тұрарын да аңғартпай коймайды.

«Маган Юсеф Комунякаа, Соня Санчес, Трейси Смит, Филис Уитли сияқты ақындар шыгармашылығы үнайды.

КИНО

Өнер адамдарына ортақ прототип

Осы кино деген қалай пайда болды?.. Бұл әдебиетке де, театрга да, тіпті ешкандай өнерге катысы жоқ екі француздың 1895 жылы ашқан жаңалығы. Содан бері әлемде түрлі тақырпатағы һәм түрлі деңгейдегі мың-миллион фильм түсірілді. Элкисса. Кейінгі жылдары казақ киносында белгілі бір деңгейде өзгеріс орнап, тың ізденістердің әсері сезіледі. Отандық режиссерлер кадари-халдерінше сапалы әрі мағыналы фильмдер түсірін бағуда. Ал дәл қазір қандай кинокартина таспалап жатқанын режиссер, тәуелсіз «Тарлан» сыйығының лауреаты, Францияның әдебиет және өнер орденінің иегері Дәрежан Өмірбаевтан сұрап көрдік.

Жақындаған «Ақын» фильмін түсіріп болдық. Қазір дыбысын монтаждан жатырымсыз. Осы айдан аяғында толықтай бітіреміз.

Бұл фильмнің сценарийін езім жаздым. Мұндагы негізгі тақырып – казақ әдебиетінің, есірессе қазақ тіліндегі шыгармалар мен авторлардың бүгінгі қоғамдағы ролі, мемлекеттік тілдің, әдебиеттің болашагы, сондай-ақ өнердің, шыгармашылықтың тамыры кайда жатыр деген сауалға жауап ізделпей көрдік.

Фильмнің сюжетін неміс жазушысы Герман Гессенің «Авторлық кеш» атты автобиографиялық әнгімесінен алдым. Онда жас жазушының бір қалаға кездесуға шакырады. Автор бүкіл қалаға өзін күтіп отыр деп ойлады, бірақ ол кешке ешкін келмейді. Осы сюжеттегі бастап басқа да түрлі мәселені камтуға тырыстық. Қаһарманымыз – 35-40-тың ортасындағы Дидарап деген ақын. Оның ролін әнші Ердос Қанаев ойнайды. Сюжет бойынша ақын Дидарапты еліміздің бір түкпіріндегі облысқа авторлық кеш откізуға шакырады. Ол да Гессе сияқты аса үлкен үмітпен, сенімімен барады. Алайда кешіне бір кыз ғана келеді.

Осы оқигалармен параллель жүргіп отыратын тағы бір эпизод бар. Ақын фильм бойынша көзін отырады: ол – Махамбеттің



өмірі туралы. Оның оқыған оқигаларын фильмде көрсеттіп отырдық. Бірінші, Махамбетті Қараойда қалай олтірғені, одан соң сүйегінің неше жыл ешкімге керек болмай жатқаны, казып алып Алматыға алып келгенін түсірдік. Бір қызығы, қаңарманымыз сол кітапты оқыған кезде Махамбеттің бейнесінде өзінің әйелін кояды. Бір фильмнің ішінде екі фильм түсіріген сияқты осында параллель кадрлар бар. Екі образға да ортақ дүние – ақындық: қазіргі уақыттың ақыны және Махамбеттің кай заманда да ақын болып қалатын, қоғамға байланысты екесінің де ортақ мәселелері.

– Дидараптың қазақ әдебиетінде нақты бір прототипі жоқ па?

– Ондай ақындар қазір көп деп ойлаймын. Бұл – тек әдебиетшілер мен ақындардың гана емес, жалпы шыгармашылық адамдарының ортақ мәселесі. Мойындау керек, бүтінде шын өнермен айналысып, сөбігінді халықтың бағалауды қынданап барады. Сондыктан бұл жыныстың образ, яғни ортақ прототип десек болады.

– Түсірілім жұмыстары қай өнірлерде отті?

– Негізгі түсірілім Алматы қаласында отті. Ал қосымша кадрлар Атырау облысында, Қапшагай, Талғар жөне пойыз ішіндегі әпізіздіті Алматы мен Тараз арасындағы пойызда түсірдік.

– Кім қаржыландырды? Халыққа қашан ұсынылады?

– Мәдениет және спорт министрлігінің қаржыландыруымен «Қазақфильм» түсіріп отыр.

Ал кинотеатрларда қашан көрсетілестін елі белгісіз. Әрине, бәрі пандемиялық ахуалға байланысты.

– Шыгармашылық жұмысының мән-жайын айтып, боліскенізге рахмет.

Дайындаған
Маржан ӘБІШ,
«Egemen Qazaqstan»

СӨЙЛЕ, СУРЕТ!

Сұлу. Суретшінің көзімен...

Әрбір суреттің өз тағдыры бар. Суретші оны ойдан ойып, қырдан қыркын кенеп бетіне төге салмайды. Шыгарма жүрек көзінен отпей оқырманга жол тартпауда жақет. Асқақ туындыға анықтаманы уақыт беретінін ескерсек, шебердін енбегін шетте қалмайтыны анық. Мәселен, орыстың дақтық суретшісі Илья Репиннің «Монахиня» портретінің өміріге келуі секілді. Алғашында қатардағы суреттің бір көрінгенімен, артынан автордың абырай бітігіне жетеледі.

Мұхтар КҮМІСБЕК,
«Egemen Qazaqstan»

Қара жауалық жамылған кыз портреттен бізге ойланған карап түрғандай. Сәбідей сүйкімді көрінеді. Образ классикалық үлгіде берілген. Сол дауірдегі оқырманға етене таныс кейіпкер ретінде де ерекше. Мүмкін, бұл туынды И.Репиннің әйелінің жиені Людмила Шевцова-Спораның естеліктері болмаса, өнертанышлар арасында қызығушылық тудырmas па еді.

Портреттегі ғажайып кейіпкер кім десеніз, суретшінің кайын әпкесі София. Сіңгісінің үйінен қонаққа келгенде күйеубаласы көріп ғашық болып қалады. Бірақ тағдырынан жазуымен Верға Репинге косылған суретші музасының портретін жазудан қашшайды. Ең қызығы, София Ильянның туған ағасы Василийге түрмиска шығады. Ол Марин театрының оркестрінде көзмет ететін. Соган қарғанда София суреттен гори, музықа зуес болған секілді. Бұлай дайтініміз, сылым София портреттің жазғызарда

қылқалам шеберінің обден ығырын шыгарған екен.

Алғашында сәнді де салтапаттың көйлек киіп келеді. Әйтсе де автор сұлдыңын бұл образын жақтырмайды. Келесіде алдында қасқайып жеңіл ашық койлекпен отырады. Одан кейін шашын жогары түйп, қысқа етекті койлек киіп келеді. Шынайы оңғаре бойлай алмаганы шүйн суретші Софиямен обден жанжалдасады. Тіпті оның әнтек әрекетіне катты қынжылады. Сейтіл осындағы жағымсыз қызығы шүйн кайын аласынан тапқырлықпен көліп келеді. Ақырынан күйеубаласы көзінен көздейді. Ақырынан күйеубаласы көзінен көздейді.

Негізінде София өмірінде жабық күйеубаласы көзінен көздейді. Ақырынан күйеубаласы көзінен көздейді. София өмірінде жабық күйеубаласы көзінен көздейді. София өмірінде жабық күйеубаласы көзінен көздейді.

Міне, осынайша сәнкәй София мінезі жібектей күзға айналып шыға келді. Өуелде кейіпкер мен оқырман портреттің күпиясын түсінбегенімен, уақыт



сомдаған автордың туындысы расымен көрметке толы. Сұлу суретшінің көзімен осылай берілді.



ВЕЛОСПОРТ

Власов – үздіктер қатарында

Бұл күндері велоспорт жаңа жаңалықтар мен көзіндеңін анықтауда ойнайды. Атлетикалық спорттың күнінде велоспорттың көзіндеңін анықтауда ойнайды. Атлетикалық спорттың күнінде велоспорттың көзіндеңін анықтауда ойнайды.

Эли БИТОРЕ,
«Egemen Qazaqstan»

Былтыр пандемияға байланысты казан айында откізілген әйтілі жарыс болып дәстүр бойынша әддегідегі мамыр айында басталды. 104-мәрте үймадастирылып жатқан осы жылдың жарыста 23 команданың 184 велошабандозы өнер көрсетуде. Олардың катарында жыл сайын ірі жарыстарда жогары орындарға қол жеткізіп жүрген қазақстандық нақандық Astana-Premier Tech клубы да бар.

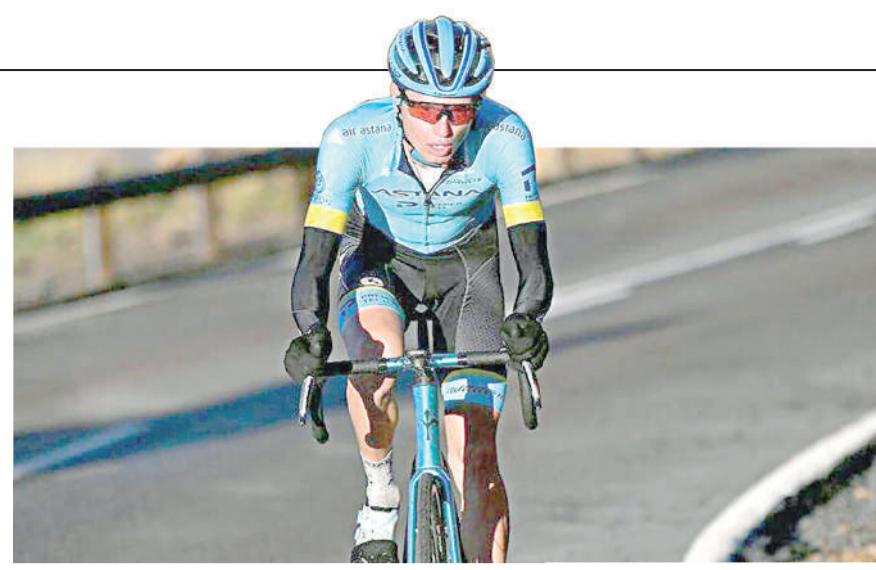
Велоконкуренцияның атасы «Джиро д'Италия» болғанымен, жарыс Италиядан болек, Словения және Швейцария тас жолдарында да үймадастирылады. Туриннен бастау алғын, Миланда өз мәресіне жетептің бәсекеде велошабандоздар жапты ұзындығы 3479,9 шақырым жолды жүріп отыр тиис. Бүгіндегі жарыстар 10 кезеңде артта қалып, спортыштар атаптап қашытың тен жарысына жуық жолын басып отті. Әзіріше, жапты 24 жастагы колумбиялық велошабандоз Эган Берналь көш басталған кезеңде 9-кезеңдегі таулы жолда алдына жан салмаган Берналь мәре сызығын өзгелдерден бұрын кесіп, кезең жөнімпазы атанды. Ол – 10 кезеңден кейінгі жапты есепте қош бастаған тортыншы велошабандоз. Алғашқы үш кезеңде италиялық

Филиппо Ганна күлгін жейдені кисе, кейиннен бірде-бір кезеңде жөнімпаз атаптаган тагы бір италиялық спортышы Александро Де Марки екі кезең бойы топ басында болды. Сондай-ак Де Марки сиякты үздіктер катарынан көрінбеген мажарастандық Аттила Вальтер де уш күн катарынан жапты кезеңде көш бастады.

Ал Astana-Premier Tech клубын Аттенин түбебіне капитан ретінде бастаған барған 24 жастагы ресейлік велошабандоз Александр Власов 10 кезеңден кейін жапты есепте үшінші орында келеді. Ол күлгін жейде несі Еган Бернальдан бар-жогы 22 секунд артта түр. Әлі алда 11 кезең бар екенін ескерсек, жағдай сан мартे өзгеріуінде мүмкін.

Жапты «Астана» капитаны «Джиро д'Италия» гранд-турьына осымен екінші мәрте катысып жатыр. Дегенмен оның осы жарыстарының жылдырылғы себептің аса сәтті бола койған жоқ. Себебі велоконкуренциянан алғашқы екі кезеңден кейін деңсаулығына байланысты жарыстар ерте аяқтауға мәжбур болып еді. Осылайша өзінін алғашқы гранд-тур бәсекесін соңынан дейін жағластыра алмаған-ды. Міне, арага жыл салып ресейлік спортыши Италиядагы жарыска команда капитаны ретінде келді.

«Джиро» алдында Александр Власов Astana-Premier Tech клубының



баспасөз қызметтіне биылғы жарыс турали өз ойын билдіріп, суперкөпкүндікте жақсы нәтиже көрсетуге тырысатының айтқан еди.

– Былтырғы «Джиро-2020»-да екінші кезеңден кейін жарыстан шығып қалған сон, өзімді Италияда бастаған ісім алғатталған қалған сиқыты сезінен жүрмін. Осы жарыстары басты мақсатым – бірнеше кезеңден бастап, соңынан дейін жарактасып жүріп оттіп, әр кезеңде барынша жогары нәтиже көрсету. Биылғы додага катысып жаткан спортышлардың қатарында елемнің ең үзілік және тәжірибелі бірнеше шабандозы бар. Десе де үздіктермен жарысу да аянып қалмаймын. Миланда оттіп жарыстарының финальда көз орында болатындымың бәсеке соңында көре жатармыз», – деген еді А. Власов.

Әзіріге Александрдың биылғы «Джиро д'Италиядагы» жорығы жаман емес. Алғашқы екі кезеңде озін жақсырынан көрсете алмады. Ресейлік велошабандоз үшінші кезеңден бастап үздіктер катарында көсілді. Бірнеше кезеңдегі қысқа, бірақ жогары жылдамдықпен Түрінде откен жекелегендегі жарыста 11-орынға не болса, 179 шақырымға созылған екінші кезеңде мөрөне 47-ші болып жетті.

Биелле мен Канале қалаларын жағлаған үшінші кезеңде Astana-Premier Tech сапынан бул кезеңде италиялық Фабио Феллині үздік болды. Фабио мәре сызығын 17-ші болып

кесті. Ал Власов болса, бұл кезеңде небәрі 41-ші орынмен түйіндейді. Дегенмен уақыт көрсеткіші жағынан тауір нәтижеге ие болған ол осы кезеңден бастап ТОП-10 спортышының қатарында қосылды. 5-кезеңде алтыншы, ал 6-кезеңде төртінші орынға көтеріле алды. 6-кезеңдегі толассыз жауған жанбыр мен ауа температуралың тәмендеу және үш асуы бар бұл кезең барлық велошабандоз үшін нағыз синақ болды. Жарыс соңынан дейін фавориттер тобында болған Александр Власов мәреле 10-шы болып келді.

Кейінгі екі кезеңде де Власов жарыс жолын қошбасшылармен бірге жүріп оттіп, жапты есептегі 4-орын қақтап қалды. Ал алғашқы 10 күндіктің 9-шы кезеңін велошабандозынан үшінші кезеңден бастап үздіктер катарында көсілді. Бірнеше кезеңдегі қысқа, бірақ жогары жылдамдықпен Туринде откен жекелегендегі жарыста 11-орынға не болса, 179 шақырымға созылған екінші кезеңде мөрөне 47-ші болып жетті.

Сейсенді күні тынығып алған велошабандозлардың үшінші кезеңде Astana-Premier Tech сапынан бул кезеңде италиялық Фабио Феллині үздік болды. Фабио мәре сызығын 17-ші болып

БОКС

Чемпион 10 мың доллар алады

21 мамыр мен 1 маусым аралығында БАӘ-нің Дубай қаласында бокстан ерлер мен әйелдер арасындағы Азия чемпионатының жалауы желбіреттің белгілі.

Күні кеше Халықаралық бокс қауымдастырылған (АИБА) айтулы жарыска қатысадындардың ынталандыру макасында жөніс тұғырына көтерілген былардың колега шеберлеріне сыйакы тагайындалғаны жайында жария етті. Соған сәйкес бас жүлден олжалаған боксшыға 10 мың АҚШ доллары табыс етілді. Құміс медалді иеленгендер сол санаңынан тен жартысын алады. Ал кола жүлдеге кол жеткізгендегер 2,5 мыңдық қалталарына салады. Жарыстың жүлде корының жалпы мөлшері 400 мың АҚШ долларын құрап отыр.

Естерініңде сала кетейік, Қазақстанның ерлер және әйелдер құрамасы Азия чемпионатында барлық салмак дәрежесі бойынша опер көрсетеді. Яғни Парсы шығанағында 20 жерлесіміз шаршы алаңға шыгады.

ПАРАЛИМПИАДА

Сиязбек Далиев – Еуропа чемпионы

Паралимпиада спорт түрлерінен Португалияда отіп жатқан Еуропа ашық біріншілігінде қазақстандық Сиязбек Далиев чемпион атанды.



Жерлесіміз финалдық сында баттерфляй әдісімен жүзу бойынша 50м қашықтықта 35,78 секундта жүзіп оттіп, мәреле бірнеше жетті. Айта кетегін бір жайт, дәл осы қашықтың Сиязбек үшін негізгі болып табылады, 2018 жылы Джакартада откен Азия параойындарында да осы әдісімен жүзуде алтын медалді иеленген болатын.

Әзіріше Сиязбектің жүлдесі командамыз үшін жалғыз болып түр. Португалияның Мадейра аралында отіп жатқан жарыс 20 мамыр күні аяқталады.

САДАҚАТУ

Лозаннада шеберлік байқасуда

Бұл күндері Швейцарияның Лозанна қаласында садақ атудан Әлем кубогының кезеңдік сыйысы өтеді.

23 мамырда дейін созылатын дүбірлі додаға Қазақстанның туы астында жеті спортшы бакытнан шықты. Велошабандоздардың алда бес таулы, бір орта деңгейдегі таулы, торт жазық кезең және бір қысқа қашықтағы спринт жарысы күтіп түр.

Жерлесіміз финалдық сында баттерфляй әдісімен жүзу бойынша 50м қашықтықта 35,78 секундта жүзіп оттіп, мәреле бірнеше жетті. Айта кетегін бір жайт, дәл осы қашықтың Сиязбек үшін негізгі болып табылады, 2018 жылы Джакартада откен Азия параойындарында да осы әдісімен жүзуде алтын медалді иеленген болатын.

Әзіріше Сиязбектің жүлдесі командамыз үшін жалғыз болып түр. Португалияның Мадейра аралында отіп жатқан жарыс 20 мамыр күні аяқталады.

САДАҚАТУ

Лозаннада шеберлік байқасуда

Бұл күндері Швейцарияның Лозанна қаласында садақ атудан Әлем кубогының кезеңдік сыйысы өтеді.

23 мамырда дейін созылатын дүбірлі додаға Қазақстанның туы астында жеті спортшы бакытнан шықты. Велошабандоздардың алда бес таулы, бір орта деңгейдегі таулы, торт жазық кезең және бір қысқа қашықтағы спринт жарысы күтіп түр.

Жерлесіміз финалдық сында баттерфляй әдісімен жүзу бойынша 50м қашықтықта 35,78 секундта жүзіп оттіп, мәреле бірнеше жетті. Айта кетегін бір жайт, дәл осы қашықтың Сиязбек үшін негізгі болып табылады, 2018 жылы Джакартада откен Азия параойындарында да осы әдісімен жүзуде алтын медалді иеленген болатын.

Әзіріше Сиязбектің жүлдесі командамыз үшін жалғыз болып түр. Португалияның Мадейра аралында отіп жатқан жарыс 20 мамыр күні аяқталады.

САДАҚАТУ

Лозаннада шеберлік байқасуда

Бұл күндері Швейцарияның Лозанна қаласында садақ атудан Әлем кубогының кезеңдік сыйысы өтеді.

23 мамырда дейін созылатын дүбірлі додаға Қазақстанның туы астында жеті спортшы бакытнан шықты. Велошабандоздардың алда бес таулы, бір орта деңгейдегі таулы, торт жазық кезең және бір қысқа қашықтағы спринт жарысы күтіп түр.

Жерлесіміз финалдық сында баттерфляй әдісімен жүзу бойынша 50м қашықтықта 35,78 секундта жүзіп оттіп, мәреле бірнеше жетті. Айта кетегін бір жайт, дәл осы қашықтың Сиязбек үшін негізгі болып табылады, 2018 жылы Джакартада откен Азия параойындарында да осы әдісімен жүзуде алтын медалді иеленген болатын.

Әзіріше Сиязбектің жүлдесі командамыз үшін жалғыз болып түр. Португалияның Мадейра аралында отіп жатқан жарыс 20 мамыр күні аяқталады.

ТҮСАУКЕСЕР

Қазақ бапкерлеріне қойылған ескерткіш

Бүйіртса, бүтін бұл кітаптың тұсауы реңсіледі. Қозға көріне бермейтін, көрінсе де көп елең бермейтін, калтарыста калыңқырап қоятын бапкерлер мен жаттықтырушылардың қажырлы енбекін бағалауда арналған бұл кітап – «Қазақтың 72 бапкері» деп аталады. Жыл басында баспа бетін көріп, көп көрініштің оның өзіндеңін аткарып шығып, оқырманына олжынан салынды.

Амангелді ҚИЯС, «Egemen Qazaqstan»

Кырық жылға таяу жиган-тергенді кайта бір кітап, 3 жылғы тынысыз енбектің ізтікесінде дүниеге келген бұл. Қазақ спортының кейінгі 75 жыл тарихын қамтитын осы бір күнде дүние, ұлы дақының даңқын ақсактатқан дарапоздарды даиралап, жениске жетуін тікелей донекер болған бапкерлердің оқырмандағына жеке-жеке таныстыруға бел бугандай. Ел ерекше ықыласы танытқан бұл енбек соғындағы дарындағынан 120-ден астам шәкірті туралы деректер мен материалдардың басының косады.

Бүтінде бір ғылыми-зерттеу институтының белін кайыстырап мекнатьындағын жалғыз өзі майынна алған Қыдырбек

ӨНЕГЕ

«Сені қайтіп көре аламын ба, туған жерім...»

Жуырда Елбасы кітапханасында Қазақстанның тұнғыш гарышкері, Халық Қаһарманы Тоқтар Әубекіровпен онлайн-кездесу отті. Ишара көпшілікке арналған бағдарлама аясында «Адамға табын, жер, енді!» халықаралық көрме алаңында үйімдастырылды.

Думан АНАШ,
«Egemen Qazaqstan»

— Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығын мемлекет аясында Елбасы кітапханасында Юрий Гагариннің гарышқа шұшуының 60 жылдығы және Тоқтар Әубекіровпен онлайн-кездесу отті. Ишара көпшілікке арналған бағдарлама аясында «Адамға табын, жер, енді!» халықаралық көрмесі ашылды. Көрме атапу Олжас Сүлейменовтің гарышты бағындыраған адамзаттың ішінде, күліл олемнен сүйніші сұраған поэмасынан алынып отыр. Ауқымды көрменің арқауына айналған атау да адамың киялына канат бітіреді. Бүтінгі кездесіміздің күрметті конага — қазақстаки тұнғыш гарышкері Тоқтар Әнғарбайұлы Әубекіров. Басқосудың да, көрменің де жаңа елордадағы Елбасының алғашы жұмысы резиденциясында отуінде символдық мәні бар, ойткени оның сапықалы саясаттың арқасында Байкоңыр бүріншісінша езінің стратегиялық маңызын сактап калды. Қазақстан езінің гарыш саласын қалыптастырып, бағындарын аспан олемнен атандырып. Еліміздің әлемдік гарыш саласын дамытуға қосқан үлесін туралы айта келе,

Казакстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев: «Байкоңыр — күліл адамзаттың ішінде, оның әлемдік космонавтикадагы тарихи ролі зор» деген болатын. Біздің көрме — сонын жарықын дәлелі. Елбасы кітапханасы Цифрлық даму, инновациялар және аэрокаршылық онеркәсібі министрлігі, Қызылорда, Ақтөбе, Солтүстік Қазақстан облыстырының әкімдіктерімен және «Роскосмос» МК, Қазақстандағы Россотрудничество әкілдігі, Мәскеудегі Ю.А.Гагарин атындағы Космонавтика музейі мен Украинаадағы С.П.Королев атындағы Үлтткың космонавтика музейі секілді шетелдік се-ріктестерімен бірге осын жобаны жүзеге асырды, — деді іш-шараны ашқан Елбасы кітапханасының директоры Бақытжан Темірболовт.

Ол катысушыларды көрме серіктестері — Ю.А.Гагарин атындағы Космонавтика музейі (Мәскеу к.) және С.П.Королев атындағы Үлтткың космонавтика музейі (Житомир к.) әкілдерінің бейнеңдеулерін коруге шақырыдь.

— Гарышты игеру басталғаннан бері 60 жыл отті. Бұл — адамың өмірі үшін аз көрінгенім, адамзат үшін гарыш көнітігін,

игерудің алғашкы қадамы.



Баршаңызды осы мерейлі ме-

зетпен құттықтаймын! Откен гасырдан басында Эдуард Константинович Циолковский айтқан армандарды жүзеге асырамыз деп ойлаймын. Біз, адамзат, басқа пла-

неталарды бағындырамыз. Бұл

сөт алыс емес. Ал осы кездесуде

отырған жастар бұған күе-

боппана көймай, сонымен қатар

катысушы да болуы мүмкін, — деді

еңінің құттықтау сөзінде Тоқтар

Әубекіров.

Іс-шарага катысқан Нұр-

Сұлтан қаласының №72 мектеп-

лицейінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын алдында «Жер-Ана. Тұнғыштар тогысы!» көрмесін материалдарымен, адамзаттың гарыш көнітігіндегі алғашкы қадамдарының хроникасымен, гарыштың жаңындағы жетістіктер және алғашкы гарышкерлер Т.Әубекіров, Т.Мұсаев және А.Айымбетовтің ерліктерімен танысты.

Онлайн байланыска (ZOOM арқызы) Нұр-Сұлтан қаласындағы Басқару колледжінін, Құрылыш

колледжінін, Менеджмент және бизнес, Қөпбейнді колледждің студенттері, Қажымұқан атындағы мамандандырылған олимпиадаларымен, адамзаттың гарыш көнітігіндегі алғашкы қадамдарының хроникасымен, гарыштың жаңындағы жетістіктер және алғашкы гарышкерлер Т.Әубекіров, Т.Мұсаев және А.Айымбетовтің ерліктерімен танысты.

Онлайн байланыска (ZOOM арқызы) Нұр-Сұлтан қаласындағы

Басқару колледжінін, Құрылыш

Жас үшкыштар мектебінің және «Т.Ж. Бигелдинов атындағы Өлең корғаныс күштерінің Әскери институты» РММ-нің курсанттары шықты. Кездесуге катысушылар Қазақстанның тұнғыш гарышкеріне көкейдегі сұралтарын койды.

«Бұрындарды гарышкерден мықты денсаулық талап етілгін. Бірақ бұғанды гарышкер болу үшін ғылыми құштар болудың ози жеткілікті. Адамың ғылыми білімі ғана оны гарышқа алып шыға алады... Балы қезіндең үшкыш болуды армандайтынын. Гагариннің үшканса кезінде бәрі гарышкер болғысы келді, ал мен үшкыш болам деген ойынан айнаған жокпбын. 1989 жылы Нұр-Сұлтан Әбішүлде Назарбаевпен кездескен кезімде ол кісі маган гарышқа үшү көрек екенін айтты, мен қазір мұны істей алмаймын деп жауап бердім. 1991 жылы тегінде жолықтық. Сол кезде ол кісі мұның оған, маган емес, халық үшін қажет екенін айтты. Мен келісіп, гарышқа үшуга дайындала бастадым. Гарышқа сапарымды өз халықма арнадым. Осы күнге дейн мені таңдаған елім, Елбасының аттысындағы алтындырылған аттымын! Тәғдіриме ризамын! Үшын бара жатып мен ез жерімізге қарады да: «Енді сені қайтіп көре алам ба, туған Жерім, қасиетті Қазақстанның» дедім. Кез келген гарышкер адам болғандыстан, корыныштың болуы да зандылық. Кез келген гарышкердің корынышты жеңе алатын талынысын бар» деді тұнғыш гарышкер.

ТҮЙТКІЛ

Жылқы тұқымын асылдандырады

Елімізде өсіріліп жаткан жылқы малының тек 17-18 пайызы ғана асын тұқымды. Қазақстан ауыл шаруашылығы ғылымдары академиясының академигі Нәбидолла Кикебаевтың пікірінше, бұл — оте томен корсеткіш. Елімізде жылқы тұқымын асылдандырумен айналысадын мамандар да тапши.

Казбек ҚҰТТЫМҰРАТҰЛЫ,
«Egemen Qazaqstan»

«Жылқы тұқымын бағалап, бонитир жасайтын, яғни малдың асын тұқымдық құндылығын олардың кешенді белгілері — тұқымдылығы, тегі, онімділігі, тұлғасы, дене құрылымы, тірліләр салмасы бойынша бағалау жолымен анықтайдын мамандар ете қажет. Мұның асылдандыру жұмысы жүйелі жүрмейді. Мұндай курстарды мамандар бүрін Ресейден оқыту келетін. Осы мамандардың оқытулмаганына көп жыл отіп кетті. Олардың көзінде дайындау қажет, кай жолмен жүріп, қандай жылқы ұстауымыз керек, қазақ жылқысы қандай болуы көрек деген нәрседелері айттын, үйретін орын керек. Біз осы мәселеңен көлға алдык. Ет және сүт онімі бағытындағы

жергілікті жылқы тұқымдарының Республикалық палатасы Оралдағы Жәңір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінен бірлесіп, AGROTECH HUB жобалық кеңессінде «Жылқылардың тұқымдық құндылығын бағалу. Жылқы есіру технологиясы» тақырыбында оқыту курсын үйімдастырыды», дейді палата төрагасы, қазақ жылқысының жоқташысына айналған галым, Мұғалжар жылқысының авторы Нәбидолла Аханұлы.

Нәбидолла Кикебаев бүрін Қостанайдағы «Қазақ тұлпары» жылқы зауытын басқарған. Сол жерде де жылқы тұқымын асылдандыру қаласындағы мамандар дайындаған екен. «Асылданырду жұмысы жақсы жолға көйлігін мемлекеттерде 100 пайыз асын тұқымды жылқы осынде.

Оларда тұқымыз жылқы болмайды. Біз де

осындағы жағдайға жетуіміз керек. Алайда оған алға алыс», дейді ғалым.

Откен апталда Орал қаласында откен арнаулы курса Нұр-Сұлтан, Қостанай, Атырау, Ақтөбе, Орал қалалары мен облыстырынан 12 адам келіп катысқан. Эріне, бұл ете аз. Бірақ үйімдастыру шылдар кәрдін талағына сәйкес көп адамды жинауга мүмкіндік болмадын айтады.

Галымдардың айтуышына, жылқы есіру технологиясы — ете күрделі мәселе. ТМД елдері бойынша асын тұқымды мал шаруашылығы саласындағы жұмыстарды біркелкілendіру бойынша манызды күжаттарда да контеген езгеріс бар. «Біз де сол өзгерістерге сәйкес жұмыс істеуіміз керек. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығын дамыту жоңіндегі республикалық жылқы палатасының да жұмысын жаңғыртып, кайта құрдақы», дейді Н.Кикебаев.

Курса катысушылар асын тұқымды жылқылардың салттарындағы жаңындағы генетикалық зерттеудерде әзірлеу жаңындағы жұмысмен айналысады, жаңдайды бағалап бере алады. Эріне, мұндай бағалау ісі кепсалалы: шаруашылықтағы манызды құжаттарды да қаралады, арнайы құралдармен өлшеннеді. Тұын жатқан құлындарын бағалайды. Билемен жұптау жұмысын жүргізеді мұның бәрі үлкен шаруа. Бұл мамандар камсы құлак, коян жақ, бекен қабак деген сияқты атбейліктің үлттық сипаттарын да білуі тиіс» дейді бізге Н.Кикебаев.

Болашақта дәл осындағы оқыту курстары Нұр-Сұлтан, Алматы және Ақтөбе калаларында, ғылыми аккредитациясы бар ауыл шаруашылығы жогары оқу орнадауда оғында.

Аттыңдағы жылқы тұқымын асылданырду жағдайда жиналыс ZOOM онлайнмен

негізгі жұмыс бағыттарының бірі екенін атап отті. 36 сағаттық курс жұмысы аяқталып, катысушыларға тиісті сертификаттар берілді.

«Мұндай курстарға катысу ушін мамандарда базалық зоотехниктік білім болуы шарт. Біздің курстын сертификатын алған соң олар жылдың тұқымын асылданырду жұмысмен айналысады, жаңдайды бағалап бере алады. Эріне, мұндай бағалау ісі кепсалалы: шаруашылықтағы манызды құжаттарды да қаралады, арнайы құралдармен өлшеннеді. Тұын жатқан құлындарын бағалайды. Билемен жұптау жұмысын жүргізеді мұның бәрі үлкен шаруа. Бұл мамандар камсы құлак, коян жақ, бекен қабак деген сияқты атбейліктің үлттық сипаттарын да білуі тиіс» дейді бізге Н.Кикебаев.

Болашақта дәл осындағы оқыту курстары Нұр-Сұлтан, Алматы және Ақтөбе калаларында, ғылыми аккредитациясы бар ауыл шаруашылығы жогары оқу орнадауда оғындауда оғында.

Батыс Қазақстан облысы

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дегдар» гуманитарлық көрінісінде окушылары мен Сервис және туризм колледжінде студенттері жиын айналысады.

«Дег



ФОТОЭТЮД



ЕРКІН ЕЛДІҢ ЕРТЕҢІ

Олимпиададағы озат оқушылар

Білім және ғылым министрі Асхат Аймагамбетов республикалық олимпиадада оза шапкан озат оқушылармен кездесті. Жүздесуге жиналған женімпаздар мен жүлдегерлер ведомство басшысының көлшінан мэрлап алды, медаль тұтамы. Салтанатты жиынның бейресемі боліміндегі дарынды балалар министрғе өз ойындағы сұраптарын койып, еркін пікір алмасты.

Айдана ШОТБАЙҚЫЗЫ,
«Egemen Qazaqstan»

Іс-шарада сөз алған А.Аймагамбетов: «Дүниежүзінде болып жатқан індектек карамастан білім шыңын бағындырып, еліміздің наимын корлан жарғын жастрарды мактанды тұтамын. Бұл – улек жетістік. Осы орайда оқушыларды интеллектуалдық сыйыска дайындалап, білімін шындауга көмектескен

педагогтерге, осындағы дарынды балаларды тәрбиелеп, мұғалімдермен бірдей баптап жүрген ата-аналарға алғыс айтамын. Олардың енбегі ете зор. Біз осы олимпиаданы үйімдістіру кезінде де ашықтық пен әділдікті, қамтамасыз етуді жалғастырудық. Олимпиаданың соңғы кезеңі компьютерлік форматта өтті. Адалдық қағидаларын алдағы олимпиадалардың барлық кезеңінде сактауды қолға аламыз», деді.

Ерлордадағы №17 мектеп-гимназиясының 10-сынында оқушысы Сара Окенова республикалық олимпиадада француз тілі бойынша көла медаль иеленді.

«Көңін катарагастарым ағылшын тілін таңдайды. Соңдайтанса пәндік олимпиадада оған бәсекелестік жогары. Алайда мен француз тілін мектебімің талабына байланысты оқыдым. 3 жылдай бұрын Алматыдан ауысып келгенімде, жана окуордамда француз тілін оқыттынын билдім. Әуелде көп киналдым, косымша сабакқа бардым. Бастанқыда ен болмаса үлгерімді жақсартып, сыныптастарым ілесу, бағдарламадан қалып қоймауды көздеген едім», дейді көла медаль иегері.

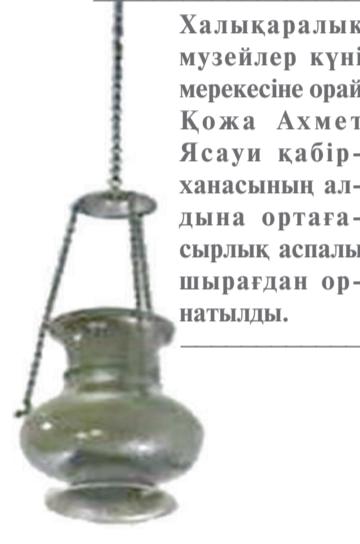
С.Окенованың ойынша, жана

дағдыны үйренуге көп уақыттың кәжеті жок, ынта болса болғаны. Мәселен, ол осы жетістікке 2,5 жылда жетіп отыр. Ал болашақта француз тілін жетік менгеріп, жогары білімді Франциядан алмақ.

Айта кетейік, республикалық олимпиада биылғы оку жылында торт кезенде отті. Мектеп кезеңінде 1 млн-ға жуық бала катысса, корытынды кезеңде 1 582 оқушы бақынады. Олимпиада корытындысы бойынша 685 катысушы женімпаз және жүлдегер атанды. 122 катысушы алтын медальга, 214-і күміс және 349 катысушы көла медальга ие болды. Оқушылар олимпиадага және министрдің мэрлаппатау рәсімінде өз өнерлерінде отырып катысты.

ЖӘДІГЕР

Аспалы шырағдан тұғырына қонды



Бекен ҚАЙРАТҰЛЫ,
«Egemen Qazaqstan»

«Әзірет Сұлтан» мемлекеттік тарихи-мәдени корық-музей баспасөз қызыметтің халықаралық музейлер күні мерекесіне орай Қожа Ахмет Ясави кабір-ханасының алдына ортагасырлық аспалы шырағдан орнатылды.

Аспалы шырағдан 1993-1999 жылдары жүргізілген жондеу жұмыстары кезінде алынған екен. Яғни жерге түсірілген. Нәтижесінде, бұл жәдігерге зерттеу жасалып, ғылыми саралтама тағайындан көрінеді.

«Әзірет Сұлтан» мемлекеттік тарихи-мәдени корық-музейінің директоры Н.Ахметжанов мырза: «Тәуелсіздігіміздің 30 жылдығы карсаның Халықаралық музейлер күніне орай корық-музей корындағы XVI ғасырға тән түпнұсқа жәдігерлердің бірі аспалы шырағданы тарихи тұғырына орнатып отырмыз. Шырағдан бұрынғы Қазандық болмасынің солтүстік ойығы астында, Қабырханага кіреберістегі арканиң үшінде ілулі тұрған екен. Сол орында кайта орналасты», деді.

ТАҒЗЫМ

Кенесары мүсіні менмұндалады



Мерей ҚАЙНАРҰЛЫ,
«Egemen Qazaqstan»

Тогызы жолдың торабындағы Жанғызтобе кентіне орнатылған Кенесары ханың мүсіні көптін көнілінен шықты. Әрине, сини пікірлер де айтылды. Дей

тұрғаммен, тұғырақ конған Хан Кенені шағын ауылдың төрінен көреміз деп ойламаған едік.

Былтыр Жанғызтобе кентінде бос тұрған аланға саябак салынған. Саябактың он жақ қанталы спортық алан болса, төр жағына кішігірім

сахна койылған. Елдең індегін беті қайтып, қалыпты өмірге оралған сон ауылдағы кейір мерекелік шаралар, спорттық жарыстар осында өтеді. Ал бактын торінде жергілікті қауымдастық мүшерлінің ұсынысымен казақтың соңы ханы Кенесарының мүсіні менмұндалады. Тұқта отырган ханың айбарлы, сұстұ мүсіні демешүлдердің көмегімен жасалды. Авторы Семейдегі «Толы» ЖШС жетекшісі Мұзекен Өтежан екен.

Кенесары Қасымұлы 1837 жылы үш жүздің басын көси, ұлт-азаттық көтерілісін жағасағаны тарихтан аян. О бала кезінен-ақ ат құлағында ойнады, құралайды көзге аткан мерген болды. Кара қылды как жарған әділдігімен, жүрек жұтқан батылдығымен, кайсарлығымен танылды. Тарихтагы деректерге сүйенсек, Хан Кене орта бойлар, төртпак тұлғалар адам болған екен. Аз сойлеп, көп тындасты. Өзін өзі аса байсалды ұстаған деседі. Рас, қазақтың азаттығы үшін күрекен бабамыздың атына көшे беріп, ескерткішін көйліп жатса артықты етпейді. Керінше, есіп келе жаткан ұрпак үшін төрбие емес пе?

Шығыс Қазақстан облысы, Жарма ауданы

МИНЕ, ҚЫЗЫҚ!

«Сөйлейтін» аялдама

Мұнайлы шаһардағы аялдаманың бірі «сөйлейтін» болды. Атырау қалалық әкімдігі баспасөз қызыметтің акпаратына қарағанда, Авангард-4 шағын ауданындағы «Перзентхана» аялдамасына арналық акпараттық табло болыс бар тақта орнатылды. Бұл – шаһардағы алғашқы қанатқақты жоба.

Жолдасбек ҚОШЕРБАЙҰЛЫ,
«Egemen Qazaqstan»

Акпараттық тақта кала әкімінің бастамасымен орнатылды. Оны «Смарт Атырау» КММ әзірледі. «Перзентхана» аялдамасындағы акпараттық таблода маршрут нөмірі, соңғы аялдама мен автобустың келетін уақыты көрсетіледі. Ал нашар көретін және загип жандар үшін дауысты нұсқасы бар. Дауыспен хабарлау екі тілде – казақша және орысша айтылады, – деп хабарлдық қалалық әкімдікін баспасөз қызымет.

Арнаны таблодагы деректерді білу үшін сары батырманы басу кәжет. Мұндай жаңа шылдық ерекшелігі бар адамдарға қолжетімді орта құру үшін колға алынып отыр.

Атырау облысы

